

השופטת רות רונן

המשנה לנשיא מרים נאור

המנחה עו"ד ארנון גרפי

"טוב אילו היועמ"ש היה מלווה תובענות ייצוגיות מתחילתן"

המשנה לנשיא מרים נאור ביקשה לייבא מנגנון מדיני הפירוקים, והוסיפה כי הדבר ייטיב עם ההליך • השופטת רות רונן: "באישור הסדרי פשרה צריך בית המשפט להיזהר שלא להתיר דברים אסורים" • עו"ד צבי אגמון: "אני לא בטוח שלבית המשפט יש יכולת אמיתית להעריך את סיכויי התביעה לפני בירור עובדתי"

פשרה להוציא מהתמונה את הגופים המפקחים ובהם היועמ"ש, וזאת מטעמים פרגמטיים – כדי לא לסרב את ההליך. השופטים הם אוהבי פשרות. המנטליות שלהם כזאת, הם מצדדים בפשרות. אני רוצה להציע מנגנון הלקוח מדיני הפירוקים, ובו הכנ"ר מלווה תיקים מתחילתם. לו יכולנו לייצר לפחות בתיקים מסוימים מנגנון דומה שבו היועמ"ש יהיה בתמונה מתחילתו של התיק ולא מאמצע הדרך, שיהיה שם כמעין יועץ מלווה להליך כולו – אזי הליך התובענה הייצוגית היה יוצא נשכר.

השופטת רות רונן

תביעות ייצוגיות מינהליות הן בן חורג במוסד של התובענות הייצור

המנחה עו"ד ארנון גרפי

ההסדרים והפשרות בתיקים של תובענות ייצור גיות הם המנוע לניהול תביעה כתביעה ייצוגית, ובכך נעסוק במושב זה.

המשנה לנשיא מרים נאור

לצדדים בתובענה הייצוגית יש אינטרסים משלהם. לתובע – שכר הטרחה, לנתבע – שהדבר הזה יסולק מעליו. בכך טמונה סכנה. ההתנגדות של היועץ המשפטי לממשלה מאפשרת לו להביע עמדה שונה מזאת שמציגים התובע והנתבע. הוא הגורם המרכזי שמסוגל להציג את האינטרס הציבורי רי מעבר לאינטרס הצר של הנוגעים בתביעה. בפסיקה שלנו, לפי סעיפים 18 ו-19 לחוק התובענות הייצוגיות איפשרנו במקרה של

עו"ד צבי אגמון

פרופ' אלון קלמנט:
"כדי שהסדר הפשרה ימומש
בצורה מרבית יש ליצור
התניה וקשירה ישירה בין
שכר הטרחה ובין המימוש של
הפשרה. כך התובע ירצה מאוד
שההסדר ימומש באופן מעשי,
ובנוסף הוא ירצה מראש
שהשווי הממומש של כל
הסדר שייקבע יהיה גבוה"

פרופ' אלון קלמנט

פרופ' אלון קלמנט

אני לא אויב פשרות בתובענות ייצוגיות, אני רק מוטרד מהן. נתחיל מדוגמה: נניח שאני מחלק לאלף איש שובר הנחה של 25 שקל, כמה חילקתי? התשובה האינטואיטיבית היא 25 אלף שקל, אלא שהשווי הממומש הוא לא 25 אלף שקל. הסיבה הראשונה היא שלא כולם יממשו את שובר ההנחה; הסיבה השנייה היא שגם למי שיממש את ההנחה היא תהיה שווה פחות מ-25 שקל. למשל, אם מישהו תכנן לקנות את המוצר ב-90 שקל אבל הוא עולה 100 שקל, הוא אמנם יקנה את המוצר עם שובר ההנחה כי זה יעלה לו רק 75 שקל, אבל ההנחה מבחינתו שווה רק 15 שקל ולא 25. הבעיה קשה משום שבית המשפט צריך להסתכל על השווי הממומש ולא על השווי הנחזה.

קשה להעריך שווי ממומש, וגם בודק לא תמיד יכול לעזור בנושא הזה. לכן כאשר בית המשפט שואל את השאלה שהוא צריך לשאול – כמה באמת שווה הפשרה – יש לו בעיה קשה. בית המשפט צריך לוודא שהסדר הפשרה ימומש בצורה מרבית. מה כן צריך לעשות? זה ודאי לא יהיה פופולרי בקרב הקהל הזה. ראשית אני מדבר על התניה ועל קשירה ישירה בין שכר הטרחה ובין המימוש של הפשרה. כך התובע ירצה מאוד שההסדר ימומש באופן מעשי, ובנוסף הוא ירצה מראש שהשווי הממומש של כל הסדר שייקבע יהיה גבוה.

הצעה נוספת, יותר קיצונית: אם יש חבר קבוצה שלא קיבל דבר בהסדר הפשרה, לא צריך לחול עליו מעשה בית דין. אם הוא הסכים לכך בתביעה אינדיבידואלית זה בסדר, אבל אם זה במסגרת הסדר פשרה, מישהו צריך להסביר למה צריך לחול עליו מעשה בית דין, ולדעתי הוא לא צריך לחול עליו.

גיות. אשר לגוף פרטי, אני סבורה שלא צריך לאשר הסדרי פשרה שלא מביאים שום פיצוי לחברי הקבוצה, בהנחה שנגרם להם נזק. כאשר רשות מגיעה להסדר פשרה, היא רוצה להבטיח את עצמה להבא. השאלה היא אם הדבר אפשרי. קודם כל, האם בית משפט יכול להסדיר אופן גבייה חוקי מכאן ואילך? האם בכלל יש לו סמכות? זו שאלה אחת שמתעוררת. שאלה שנייה שנגזרת ממנה היא מה המשמעות של הדבר מכאן ולהבא. גם על זה אין הלכה פסוקה. למרות הנטייה שלו לאשר הסדרי פשרה, בית המשפט צריך להיזהר מאוד שלא להתיר דברים אסורים. מצד שני, איזו ערובה יכולה להיות לרשות מפני תובע חדש שיבוא מחר בבוקר, אחרי שאושר הסדר פשרה בנושא מסוים?

עו"ד צבי אגמון

הרצון שלא לעודד הגשת תביעות סרק הוא מבורך, אבל מבחינתי כמייצג נתבעים אני אמור לשאת בתשלום של חינוך עם ישראל שלא להגיש תביעות סרק. למה אני? משום שמה עומד בפני מבקש תביעה ייצוגית? הוא משקיע זמן ומשאבים, והוא רוצה לעשות אקזיט. הסיכון הראשון שלו הוא זמן, הסיכון השני הוא הוצאות שייפסקו נגדו. המנגנון שהציעה השופטת נאור – שהיועץ המשפטי ילווה את התביעה הייצוגית – הוא מנגנון ראוי, אבל אני לא בטוח שבצומת החשוב ביותר הוא יהיה לנו לעזור, והצומת הזה הוא הצומת של הערכת סיכויי התביעה. אני תוהה אם יש יכולת אמיתית לבית המשפט או ליועמ"ש להעריך את סיכויי התביעה כשכל מה שיש לפנייהם הוא בקשה ותגובה, וזאת בלי לעשות בירור עובדתי. יכול להיות שהפתרון הוא שלא לאפשר פשרות בתובענות ייצוגיות, שלהבדיל מהסתלקות מהוות מעשה בית דין, לפני שלב החקירות.